



Innspill til Høring av NOU 2025: 1 - Felles ansvar, felles gevinst, Partssamarbeid for kompetanseutvikling i arbeidslivet

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) representerer frittstående skoler godkjent under privatskoleloven og fagskoleloven. NFFL ønsker med dette høringssvaret å komme med innspill til NOU 2025: 1 for kompetanseutvikling i arbeidslivet.

Innledningsvis vil vi kommentere at det er arbeidslivets behov for kompetanse som er fokuset for denne offentlige utredningen. Når kompetanse og utvikling av kompetanse diskuteres, er det generelt sett viktig å huske at kompetansebehovet i samfunnet handler om mer enn arbeidslivets direkte og umiddelbare behov. Siden NFFL blant annet representerer mange kunsthøgskoler, kunsthøgskoler og skoler som gir undervisning i små håndverksfag, er det viktig for oss å påpeke dette. Dette er en del av kompetansebyggingen som ikke bare skal svare direkte på arbeidslivets behov, men heller på samfunnets større og bredere kompetansebehov. Slik kompetansebygging er allikevel også ofte både direkte og indirekte relevant for arbeidslivet. Kanskje er det også behov for egne utredninger på kompetansebehov og kompetanseutvikling for samfunnet som helhet. Samfunnet har også behov for kompetanse som kan skape morgensdagens virksomheter og løsninger. Dette kan være kompetanse som arbeidslivet ikke direkte etterspør i dag, men som kan være grunnlaget for framtidig samfunnsutvikling og virksomhet.

Utvalget anbefaler i kapittel 13 en rekke tiltak for å styrke det kompetansepoltiske arbeidet. NFFL vil påpeke at det er viktig å sikre en god representasjon av skoleinstitusjonenes perspektiv i foraene som skal jobbe med dette og at fylkenes arbeid må favne mangfoldet av skoleinstitusjoner og likebehandle fylkeseide og private skoler. NFFL vil også gjerne understreke behovet for samarbeid på tvers av fylkesgrensene. Det kompetansepoltiske arbeidet må ta høyde for at kompetansebehov og kompetanseutvikling ofte ikke følger fylkesgrensene, men må settes inn i et regionalt og nasjonalt perspektiv.

Utvalget anbefaler i kapittel 14 tiltak knyttet til at forskning om kompetansebehov i arbeidslivet styrkes. NFFL støtter at det legges til rette for mer forskning på dette feltet.

I kapittel 15 anbefaler utvalget en rekke tiltak for å gi arbeidslivet bedre informasjon og verktøy i kompetansearbeidet. Skoler oppfordres også til å tilby oppdatering til tidligere

studenter. NFFL støtter at det arbeides for bedre informasjon og verktøy i arbeidet med kompetanseutvikling i arbeidslivet, og vi vil spesielt peke på at det er behov for å styrke kjennskap til og kunnskap om fagskolesektoren og fagskolenes utdanningstilbud blant rådgivere, karriereveiledere og arbeidsgivere.

I kapittel 16 anbefaler utvalget tiltak som kan gi bedre økonomisk støtte til de som tar videreutdanning og utvalget foreslår nye støtteordninger som supplement til dagens støtteordninger.

NFFL støtter at det etableres nye støtteordninger som er rettet mot voksne som skal utvikle sin kompetanse. Dette er viktig for å gi økonomisk trygghet til arbeidstakere som søker ny kompetanse og som ofte vil være i en livssituasjon med større økonomiske forpliktelser. NFFL mener at slike støtteordninger må være tilgjengelig ved både kortere og lengre studieløp. Ordningene må innrettes slik at de treffer målgruppen godt med tanke på for eksempel inntektsgrense for omgjøring av lån til stipend.

I kapittel 17 og kapittel 18 anbefaler utvalget en rekke tiltak for å sikre tilbud av utdanning og videreutdanning i tråd med arbeidslivets behov. Fagskolene må ha en sentral plass i dette arbeidet. Fagskolene har til felles at de gir en praksisnær utdanning og de fleste fagskoler jobber også allerede i tett dialog med arbeidslivet for å utvikle nye utdanningstilbud.

NFFL vil trekke fram et av punktene som utvalget har foreslått for fagskolesektoren – at finansieringen av høyere yrkesfaglig utdanning styrkes og gjøres mer forutsigbar. Her mener NFFL det et stort behov for forbedring. Dette ble også diskutert under Stortingets behandling av ny fagskolemelding (Meld. St. 11 (2024-2025)) hvor Stortinget ba regjeringen komme tilbake med en plan for dette arbeidet. Det er behov for et mer ryddig og forpliktende regelverk for finansiering og at finansieringen styrkes betraktelig. Dette må gjøres på en måte som ivaretar et mangfold i sektoren som rommer offentlige og private skoler med ulike størrelser og med et bredt tilbud i ulike fag.

Fagskolesektoren må også styrkes på andre måter for at fagskolene på en god måte skal kunne fylle sin rolle i utdanningssystemet og møte samfunnets kompetansebehov. Dette må innebære en videreutvikling på nivåer over NKR nivå 5 slik som ny fagskolemelding legger opp til. Det er dessuten viktig å få høyere yrkesfaglig utdanning knyttet til det europeiske studiepoengsystemet (ECTS). I tillegg til dette må det raskt gjøres tiltak for å fjerne byråkratiske flaskehalser som svekker utviklingsevnen i fagskolesektoren. De siste par årene har dessverre vært preget av store forsinkelser i behandlingstid for søknader om godkjenning av fagskoletilbud hos Nokut. Nokut må raskt få tilstrekkelige ressurser til å kontinuerlig opprettholde normal saksbehandlingstid i dette arbeidet.

Videreutdanning er sentralt i et samfunn som stadig utvikles og omstilles. Det er stadig færre som går et tradisjonelt løp hvor en gjennomfører en utdanning for deretter å stå i én jobb gjennom et langt yrkesliv. Flere og flere vil trenge både videreutdanning og

omskolering. Også i denne sammenheng, er det viktig å satse på høyere yrkesfaglig utdanning og praksisnære, arbeidslivsrettede og fleksible utdanninger. Derfor må det også legges opp til at fagskolesektoren kan ha en stor grad av fleksibilitet og å fortsette å utvikles sin egenart.

I det kompetansepoltiske arbeidet knyttet til omskolering og videreutdanning, er det også viktig at fullføringsreformens intensjoner om å gjøre videregående opplæring mer tilgjengelig for voksne, følges opp og at det legges til rette for at voksne kan benytte den nye retten til rekvalifisering til en yrkesfagopplæring på videregående nivå.

I kapittel 19, foreslår utvalget en rekke tiltak for verdsetting av realkompetanse og ikke-formell opplæring. NFFL er i utgangspunktet positive til dette og har ingen ytterligere kommentarer til de konkrete forslagene.

NFFL er positive til at utvalget foreslår en rekke tiltak med formål om å bygge et utdanningssystem for livslang læring og som gir fleksible muligheter for utdanning gjennom et langt yrkesliv.